

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO GOSPODARSTVA, RADA I PODUZETNIŠTVA

NACRT

Verzija 1

PRIJEDLOG ZAKONA O DODATKU NA MIROVINE
OSTVARENE PREMA ZAKONU O MIROVINSKOM OSIGURANJU
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

Zagreb, srpanj 2007.

PRIJEDLOG ZAKONA O DODATKU NA MIROVINE OSTVARENE PREMA ZAKONU O MIROVINSKOM OSIGURANJU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. i članka 56. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA, OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM I POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

a) Ocjena stanja

Zakonom o mirovinskom osiguranju («Narodne novine», br. 102/98, 127/00, 59/01, 109/01, 147/02, 117/03, 30/04, 177/04 i 92/05) uspostavljen je 1999. godine novi mirovinski sustav na tri razine, kao obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti, obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje i dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje. U obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti, koje se provodi na temelju Zakona o mirovinskom osiguranju (ZOMO), mirovine se od 1999. određuju prema novoj mirovinskoj formuli, prema kojoj se, počevši od 2000. pa do 2010. godine postupno (za po tri godine svake kalendarske godine) povećava broj godina iz kojih se plaće uzimaju u obzir za izračun mirovine, tako da će osiguranicima koji budu u 2010. i narednim godinama ostvarivali pravo na mirovinu mirovina biti određivana na temelju plaća iz njihovog čitavog radnog vijeka (članak 184. ZOMO). Počevši od 2000. to ima za posljedicu svake godine sve nižu razinu mirovina ostvarenih prema ZOMO u odnosu na prije ostvarene mirovine, što dovodi do nejednakosti između korisnika mirovina koji su ostvarili i ostvarivat će dalje mirovinu primjenom toga Zakona. Tome valja dodati činjenicu da i mirovine ostvarene u 1999. godini također u prosjeku zaostaju u odnosu na mirovine ostvarene do 1998, koje su u međuvremenu povećane dva puta i Zakonom o prenošenju sredstava državnog proračuna fondovima mirovinskog i invalidskog osiguranja te usklađivanju mirovina od 1998. i, drugi put, Zakonom o povećanju mirovina radi otklanjanja razlika u razini mirovina ostvarenih u različitim razdobljima od 2000.).

Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom

Predloženim Zakonom, od 1. listopada 2007. odredio bi se i isplaćivao korisnicima dodatak na mirovine ostvarene od 1. siječnja 1999, u visini zavisnoj od godine ostvarivanja prava na mirovinu, i to:

- na mirovine ostvarene u 1999. godini dodatak bi iznosio 4,0% od mirovine;
- na mirovine ostvarene u 2000. godini dodatak bi iznosio 8,4% od mirovine;
- na mirovine ostvarene u 2001. godini dodatak bi iznosio 12,6% od mirovine;
- na mirovine ostvarene u 2002. godini dodatak bi iznosio 16,3% od mirovine;
- na mirovine ostvarene u 2003. godini dodatak bi iznosio 19,0% od mirovine;

- na mirovine ostvarene u 2004. godini dodatak bi iznosio 20,9% od mirovine;
- na mirovine ostvarene u 2005. godini dodatak bi iznosio 22,6% od mirovine;
- na mirovine ostvarene u 2006. godini dodatak bi iznosio 23,8% od mirovine;
- na mirovine ostvarene u 2007. godini dodatak bi iznosio 24,9% od mirovine;
- na mirovine ostvarene u 2008. godini dodatak bi iznosio 25,9% od mirovine;
- na mirovine ostvarene u 2009. godini dodatak bi iznosio 26,4% od mirovine;
- na mirovine ostvarene u 2010. godini i sljedećim godinama dodatak bi iznosio 27,0% od mirovine.

b) Posljedice koje će donošenjem Zakona proisteći

Donošenjem i primjenom predloženoga Zakona značajno će se poboljšati materijalna i socijalna sigurnost korisnika mirovina koji su mirovinu ostvarili prema Zakonu o mirovinskom osiguranju i koji će mirovinu ostvarivati primjenom toga Zakona. Time se ujednačavaju uvjeti pri ostvarivanju prava iz toga osiguranja i ostvaruje ustavna odrednica o Republici Hrvatskoj, kao pravnoj i socijalnoj državi (članak 1. stavak 1. Ustava Republike Hrvatske).

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona bit će potrebno u državnom proračunu osigurati u 2007. godini: 127 mil. kuna, u 2008. godini: 826 mil. kuna, a u 2009. godini: 957 mil. kuna.

IV. OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Sukladno članku 159. Poslovnika Hrvatskog sabora, predlaže se upućivanje ovoga Zakona po hitnom postupku jer istim Vlada Republike Hrvatske ispunjava rokove i obveze sukladno njegovom članku 6, prema kojemu bi isplata dodatka na mirovinu pripadala od 1. listopada 2007, tj. s isplatom mirovina za listopad te godine.

V. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O DODATKU NA MIROVINE OSTVARENE PREMA ZAKONU O MIROVINSKOM OSIGURANJU

Tekst Konačnog prijedloga Zakona o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju dan je u prilogu.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O DODATKU NA MIROVINE OSTVARENE PREMA ZAKONU O MIROVINSKOM OSIGURANJU

Članak 1.

Ovim Zakonom uređuje se dodatak na mirovine korisnika čija je mirovina ostvarena i određena isključivo prema Zakonu o mirovinskom osiguranju od 1. siječnja 1999.

Članak 2.

(1) Korisnicima mirovina iz članka 1. ovoga Zakona određuje se, zavisno od svote mirovine i godine ostvarivanja prava na mirovinu, dodatak na mirovinu, i to:

- na mirovine ostvarene u 1999. godini dodatak iznosi 4,0% od mirovine;
- na mirovine ostvarene u 2000. godini dodatak iznosi 8,4% od mirovine;
- na mirovine ostvarene u 2001. godini dodatak iznosi 12,6% od mirovine;
- na mirovine ostvarene u 2002. godini dodatak iznosi 16,3% od mirovine;
- na mirovine ostvarene u 2003. godini dodatak iznosi 19,0% od mirovine;
- na mirovine ostvarene u 2004. godini dodatak iznosi 20,9% od mirovine;
- na mirovine ostvarene u 2005. godini dodatak iznosi 22,6% od mirovine;
- na mirovine ostvarene u 2006. godini dodatak iznosi 23,8% od mirovine;
- na mirovine ostvarene u 2007. godini dodatak iznosi 24,9% od mirovine;
- na mirovine ostvarene u 2008. godini dodatak iznosi 25,9% od mirovine;
- na mirovine ostvarene u 2009. godini dodatak iznosi 26,4% od mirovine;
- na mirovine ostvarene u 2010. godini i sljedećim godinama dodatak iznosi 27,0% od mirovine.

(2) Osnovica za određivanje dodatka na mirovinu prema ovome Zakonu jest svota mjesečne mirovine određena i usklađivana svake godine novom aktualnom vrijednosti mirovine prema članku 86. Zakona o mirovinskom osiguranju.

(3) Osnovica za određivanje dodatka na mirovinu prema ovome Zakonu korisnicima mirovine ostvarene primjenom međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju jest mirovina iz hrvatskog mirovinskog osiguranja koja im pripada na temelju mirovinskog staža navršenog u hrvatskom mirovinskom osiguranju.

(4) Osnovica za određivanje dodatka na mirovinu korisnika obiteljske mirovine koja se određuje i isplaćuje u dijelovima jest ukupna svota obiteljske mirovine, a dodatak se određuje razmjerno dijelovima mirovine koji se isplaćuju pojedinim članovima obitelji – korisnicima tako određene mirovine.

(5) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, korisnicima obiteljske mirovine određene od mirovine koja je ostvarena od 1. siječnja 1999. dodatak se određuje prema postotku iz godine u kojoj je ostvareno pravo na mirovinu od koje je određena obiteljska mirovina.

(6) Korisnicima najniže mirovine određene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju dodatak se određuje na mirovinu koja im pripada na temelju njihovog ukupnog mirovinskog staža za određivanje mirovine i njihovih ostvarenih plaća odnosno osnovica osiguranja i isplaćuje se

zajedno s tom mirovinom, ako svota mirovine zajedno s dodatkom prema stavku 1. ovoga članka prelazi svotu najniže mirovine.

(7) Svota mirovine, zajedno s dodatkom na mirovinu iz stavka 1. ovoga članka, ne može biti veća od najviše mirovine određene prema članku 1. Zakona o najvišoj mirovini

Članak 3.

Pravo na dodatak na mirovinu prema ovome Zakonu ne pripada korisnicima kojima je mirovina određena pod povoljnijim uvjetima i/ili na povoljniji način prema posebnim propisima o mirovinskom osiguranju, korisnicima najviše mirovine određene prema Zakonu o najvišoj mirovini, korisnicima osnovne mirovine i korisnicima obiteljske mirovine kojima je mirovina određena od mirovine koja je ostvarena prema propisima o mirovinskom osiguranju koji su važili do 31. prosinca 1998.

Članak 4.

(1) Isplata dodatka na mirovinu prema ovome Zakonu traje dok traje isplata mirovine na koju je određen dodatak.

(2) U slučaju ponovnog određivanja mirovine ili izbora druge mirovine, dodatak na mirovinu prema ovome Zakonu ponovno se određuje na novu svotu mirovine prema ovome Zakonu.

(3) Na ostvarivanje, korištenje i gubitak prava na dodatak na mirovinu prema ovome Zakonu odgovarajuće se primjenjuju odredbe Zakona o mirovinskom osiguranju kojima je utvrđeno ostvarivanje, korištenje i gubitak prava na mirovinu, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Članak 5.

Sredstva za isplatu dodatka na mirovinu prema ovom Zakonu osiguravaju se u državnom proračunu.

Članak 6.

(1) Pravo na dodatak na mirovinu prema ovome Zakonu pripada od 1. listopada 2007. odnosno od dana ostvarivanja prava na mirovinu kada je to pravo ostvareno nakon toga datuma.

(2) Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje odredit će po službenoj dužnosti dodatak na mirovinu prema ovome Zakonu bez donošenja rješenja.

Članak 7.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u «Narodnim novinama».

O B R A Z L O Ž E N J E
UZ KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O DODATKU NA MIROVINE
OSTVARENE PREMA ZAKONU O MIROVINSKOM OSIGURANJU

Uz članak 1. i 3. Ovim odredbama određuje se predmet uređivanja predloženim Zakonom, a to je određivanje posebnog dodatka na mirovine ostvarene od 1. siječnja 1999. primjenom Zakona o mirovinskom osiguranju – ZOMO («Narodne novine», br. 102/98, 127/00, 59/01, 109/01, 147/02, 117/03, 30/04, 177/04, 92/05 i Odluka Ustavnog suda RH, br. 43/07), kao i krug korisnika mirovina koji bi bio obuhvaćen ovim povećanjem. Kako proizlazi iz Prijedloga zakona, povećale bi se samo mirovine određene prema čl. 74 – 81. ZOMO i uz primjenu članka 184. ZOMO, prema kojemu se mirovine u razdoblju do 2009. u pojedinačnim slučajevima određuju na temelju plaća ostvarenih u sve dužem razdoblju najboljih uzastopnih godina (od 13 do 40 godina), a od 2010. godine – na temelju plaća ostvarenih u čitavom radnom vijeku pojedinca, što ima za posljedicu da je razina mirovina koje se ostvaruju od 1999. godine u pravnom režimu istoga zakona svake godine sve niža. Stoga se pokazala potreba za eliminiranjem odnosno ublažavanjem razlika između mirovina ostvarenih od 1999. primjenom ZOMO, što je i svrha predloženog Zakona. Shodno tome, a u skladu s dijelom sustava mirovinskog osiguranja koji se provodi na temelju ZOMO i ostalih propisa, iz povećanja mirovina ostvarenih od 1. siječnja 1999. predloženim ovim Zakonom, izuzeli bi se:

- korisnici mirovina kojima je mirovina određena na temelju posebnih propisa pod povoljnijim uvjetima od uvjeta uređenih odredbama ZOMO,
- korisnici najviše mirovine, određene prema Zakonu o najvišoj mirovini («Narodne novine», br. 162/98 i 82/01),
- korisnici osnovne mirovine iz članka 83. ZOMO,
- korisnici obiteljske mirovine, određene nakon 1999. od mirovine ostvarene prema propisima o mirovinskom osiguranju koji su važili do 31. prosinca 1998.

Naime, korisnicima mirovina ostvarenim prema posebnim propisima pod povoljnijim uvjetima mirovina je određena na temelju plaće iz samo jedne godine odnosno razdoblja do najviše deset godina i uz posebno povećanje utvrđenih osobnih bodova, tako da su te mirovine znatno više razine od mirovina određenih samo primjenom ZOMO i njegovog članka 184. (radi se o mirovinama hrvatskih branitelja iz domovinskog rata i članova njihovih obitelji, vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, bivših političkih zatvorenika, zastupnika u Hrvatskom saboru i dr.). Nadalje, korisnicima najviše mirovine mirovina već je određena i isplaćuje se u najvišoj mogućoj svoti i nema mogućnosti za njezino daljnje povećanje i isplatu u povećanoj svoti. U pogledu korisnika osnovne mirovine iz članka 83. ZOMO valja napomenuti da se radi o korisnicima koji će uz mirovinu ostvarenu prema ZOMO u budućnosti ostvarivati i mirovinu ostvarenu na temelju uplata u obveznom mirovinskom fondu u sklopu obveznog

mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, pa njihov položaj u sustavu mirovinskog osiguranja nije isti kao u slučaju korisnika mirovina određenih primjenom članka 184. ZOMO. Što se tiče korisnika obiteljske mirovine čija je mirovina određena na temelju mirovine ostvarene do 31. prosinca 1998, valja napomenuti da se ne radi o korisnicima mirovina ostvarenih prema članku 184. ZOMO, već prema prijašnjim propisima, pa nema razloga za njihovo obuhvaćanje predloženim Zakonom.

Uz članak 2. Polazeći od toga da se mirovine određene i ostvarene prema članku 184. ZOMO svake godine određuju na temelju plaća iz sve dužeg obračunskog razdoblja (1999: 10 godina, 2000: 13 godina, 2001: 16 godina, 2002: 19 godina, 2003: 22 godine, 2004: 25 godina, 2005: 28 godina, 2006: 31 godina, 2007: 34 godine, 2008: 37 godina, 2009: 40 godina i 2010: plaće iz čitavog radnog vijeka), što u svakoj sljedećoj godini primjene ZOMO (do 2010) dovodi do njihove sve niže razine, te polazeći od razlika između mirovina koje se ostvaruju u godinama 1999 – 2010, predlaže se povećanje tih mirovina u rasponu od 4,0% (za 1999) do 27,00% (za mirovine iz 2010. i narednih godina), tako što bi se na svaku mirovinu odredio dodatak u postotku od ostvarene mirovine, koji odgovara godini ostvarivanja prava na mirovinu (stavak 1). Dodatak na mirovinu prema predloženom Zakonu određivao bi se uz mirovinu koja se isplaćuje, što znači da bi njegova svota u određenom postotku pratila svotu mirovine u isplati i tijekom njezina usklađivanja prema članku 86. ZOMO. (stavak 2). Za korisnike mirovina, kojima je mirovina određena primjenom međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, dodatak na mirovinu odredio bi se na svotu razmjernog dijela mirovine, koja im se isplaćuje, po istome načelu kao i u slučaju ostalih korisnika mirovine (stavak 3). S obzirom na to da se jedan dio obiteljskih mirovina isplaćuje u obliku podijeljene mirovine (jedne mirovine koja se dijeli između dva i/ili više korisnika), u ovim slučajevima će se dodatak na mirovinu određivati po načelu «jedan dodatak – jedna mirovina» i tako određeni dodatak podijeliti između korisnika na isti način, na koji im se i isplaćuje mirovina (stavak 4). Za slučajeve u kojima je pravo na obiteljsku mirovinu ostvareno iza korisnika mirovine, koji je pravo na mirovinu ostvario od 1. siječnja 1999, dodatak uz tako određenu obiteljsku mirovinu treba odrediti u postotku koji odgovara godini u kojoj je ostvarena mirovina od koje je naknadno određena obiteljska mirovina (stavak 5.).

S obzirom na prirodu i namjenu predloženog dodatka, a u skladu s postojećim mirovinskim sustavom, za izračun ukupne svote mirovine i dodatka na mirovinu valjalo je uspostaviti određena ograničenja, pa se predlaže:

- u slučaju korisnika najniže mirovine, dodatak bi se odredio na svotu njihove mirovine, bez svote dodane na ime razlike do najniže mirovine, tako da bi se, u slučaju da mirovina zajedno s dodatkom premaši svotu najniže mirovine, nastavila isplaćivati mirovina korisnika uvećana za dodatak (stavak 6),
- u slučaju korisnika mirovine, čija bi mirovina s dodatkom premašila svotu najviše mirovine prema Zakonu o najvišoj mirovini (kod koga bi prosječni vrijednosni bodovi s povećanjem na ime predloženog dodatka iznosili više od 3,8), tome bi se korisniku isplaćivao dodatak na mirovinu u visini razlike do najviše mirovine (stavak 7).

Time će se osigurati razmjerno povećanje svih mirovina ostvarenih od 1. siječnja 1999. prema ZOMO.

Uz članak 4. Prema predloženoj odredbi, isplata dodatka uz mirovinu bila bi vezana za isplatu mirovine na koju je dodatak određen i trajala bi dok traje isplata mirovine u odnosnom slučaju. To znači da bi, u slučaju eventualnog prestanka isplate mirovine (zaposlenje ili samostalna djelatnost korisnika mirovine ili obustava isplate mirovine iz drugih razloga), prestala i isplata dodatka koji se isplaćivao uz raniju mirovinu (stavak 1). Isto tako, sve promjene u svoti mirovine (ponovno određivanje mirovine ili izvor druge mirovine) odnosit će se odgovarajuće i na promjenu u pravu na dodatak na mirovinu (stavak 2). S obzirom na to da je predloženim Zakonom uređeno pravo na dodatak na mirovinu, koje je specifično mirovinsko primanje, bilo je potrebno u ostalome dijelu o ostvarivanju, korištenju i gubitku prava na dodatak uputiti na primjenu odredaba ZOMO, kojima je uređeno ostvarivanje, korištenje i gubitak prava na mirovinu (stavak 3).

Uz članak 5. S obzirom na to da se radi o povećanju opsega prava koja se ostvaruju prema ZOMO, a koja nisu osigurana doprinosima, za primjenu predloženog Zakona potrebno je osigurati određena sredstva iz državnog proračuna, i to:

- u 2007. godini:
- u 2008. godini:
- u 2009. godini:

kao i odgovarajuća sredstva u narednim godinama.

Uz članak 6. Dodatak na mirovinu prema ovome Zakonu pripadao bi najranije od 1. listopada 2007., odnosno naknadno, zavisno od dana ostvarivanja prava na mirovinu (stavak 1). Ovaj Zakon proveo bi Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje po službenoj dužnosti, s time da bi se dodatak na mirovinu odredio bez donošenja posebnih rješenja korisnicima mirovina iz čl. 1. i 2. ovoga Prijedloga zakona (stavak 2).

Uz članak 7. Ovom odredbom određuje se stupanje na snagu predloženog Zakona.